

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæstio 1. Quid sit. Et quotuplex Attributum diuinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

QVÆSTIO I.

Quid sit; & quod simplex Attributum
diuinum.

Atributum, vt ipsum nomen præ se fert, id sonat, quod alteri attribuitur, scilicet per prædicationem. Vnde attributum latè sumptum, & prædicatum in idem recidunt. Prædicatum autem est, quod de subiecto dicitur, dum aliqua propositio profertur, vt. vel Logiciis est notissimum, à nobisque in Pharo Scient. atque etiam in præced. disp. satis explicatum.

Hinc, quot modis in dictâ Pharo disp. 17. quæst. 7. prædicatum, seu prædicabile diuisum, totidem attributum latè sumptum venit in primis diuidendum. Atque ita aliud est essentialè, quod nihil adijcit subiecto, sed vel totum, vel partem repetit. Rursusque diuitur in specificum, genericum, differentiale, anonymum, & mixtum. Aliud est accidentale, quod aliquid adijcit subiecto. Idque vel ipsi necessarium; & sic est passio eius aut propria, aut communis, vel ipsi contingens; & sic est eius accidens commune, vel proprium. Quæ rursus omnia membra in alia subdiuiduntur, vt ex citato loco petendum est. Vnde generatim est inferendum, quod duplex sit attributum Dei latè sumptum.

Dico autem latè sumptum: quia attributum Dei bifariam accipi potest. Primo latè pro quouis omnino Dei prædicato. Secundo magis strictè, & propriè pro prædicato ipsi Deo aliquid adijcente. Id namque, quod subiecto adijcitur, strictius, & proprius dicitur ipsi attribui, strictiusque subinde, & proprius vocatur attributum. Cæterum si nomine Dei essentia ipsius metaphysica intelligitur, vtraque dicta acceptio attributi in eandem recidit apud me. Qui censet, essentiam metaphysicam Dei in subiecto radicali omnium prædicatorum Dei consistere; atque ita omnia omnino, quæ prædicantur de Deo, essentia ipsius metaphysicæ superaddi, id quod etiam omnes Patres communiter satis conspicuè, & apertè docere videntur; quando vnanimiter asseuerant, omnia, omnino nomina, quæ attribuuntur Deo, non Dei essentiam, sed, quæ circa essentiam sunt, in ipsâ vt inspicuntur, significare; prout latè traditum, & probatum est supra disput. 1. quæst. 10. Cæterum quanquam omnia Dei prædicata in meâ sententiâ comparatione essentia Dei metaphysicæ, cui quasi accedere, seu adiacere concipiuntur, propriè attributa nuncupentur; at comparatione essentia physica ea solum cum simili proprietate talia nuncupabuntur, quæ saltem quoad aliquid sui sunt physice extra Deum, de eoque tanquam accidentia aut protus extrinseca, aut semiextrinseca, prædicantur: non item quæ physice à Deo sunt omnino indistincta; ipsiusque proinde essentiam physicam constituunt.

Iam vero attributa Dei in vniuersi in primò speciatim diuiduntur in positiua, & negatiua. Negatiua sunt, quæ aliquam dicunt negationem, vt esse increatum, incorporatum, incomprehensibilem, immortalem, &c. Positiua verò, quæ nullam, sed quid positiuum, vt esse bonum, sapientem, omnipotentem, iustum, &c. Quæ quidem diuisio celebris est apud Theologos, & Patres. Eam enim tradunt D. Dionys. cap. 1. de mystica Theologia, & cap. 2. de cœlesti Hierar.

Augustin. in Psalm. 85. & tract. 23 in Ioann. Damasc. lib. 1. fidei cap. 2. & 4. Clemens Alexand. lib. 5. Strom. Basil. lib. 1. contra Eunomium, Ioannes Zipsiritot. Decat. 2. cap. 1. & Decad. 4. cap. 1. S. Tho. 1. par. quæst. 3. artic. 2. & 12. & alij. De cuius tamen membris plura à nobis, & explicatiùs sunt dicenda quæst. 3.

Secunda diuisio attributorum Dei esse potest in attributa transcendentia, & non transcendentia. Transcendentia dicuntur, quæ in omnibus diuinis formalitatibus formalitè reperiri videntur, cuiusmodi sunt bonitas, veritas, immensitas, æternitas, & similia. Non transcendentia, quæ non omnibus diuinis formalitatibus conueniunt formalitè, sed vel essentia soli, sicut Deitati, vel paucis quibusdam, vt intellectus, voluntas, sapientia, omnipotentia, & alia huiusmodi. Cæterum quænam censenda sint attributa Dei transcendentia, & quomodo illa diuinis transcendant formalitates, inferius explicandum est quæst. 4.

Tertio attributa diuina latè usurpata in personalia, & communia sunt diuidenda. Personalia sunt ea, quæ proprietates personales, seu prædicata notionalia vocari solent; eo quod singularum personarum sanctissimæ Trinitatis propria sunt, vt esse Patrem, esse Filium, esse Spiritum sanctum, generare, gigni, & alia huiusmodi. Communia verò sunt, quæ Deo non tam vt trino, quam vt vni conueniunt, seu potius, quæ toti Trinitati communia sunt, vt esse bonum, sapientem, omnipotentem, iustum &c. Non melatè, aliquos Theologos controuertere, an personalitates diuina inter diuina attributa sint recensenda, vt videre est apud Alar. 1. p. tract. 5. disp. 2. cap. 3. Sed ego in controuersia adeo de nomine non hæreo. Scio etiam, attributum diuinum strictè usurpatum, qualiter, loquendo absolute, sæpe usurpari solet, ad personalia non extendi. Quia tamen sæpe expediet deinceps illud latè usurpare, vt ea etiam complectatur, id circo expediens etiam iudicavi, hanc inter alias attributorum diuisionem præmittere.

Quarta diuisio potest esse in attributa absoluta, & relatiua. Quæ quidem bifariam potest intelligi. Aut enim est sermo de attributis relatiuis ad intra, qualia sunt solum notionalia, seu personalia, vt Paternitas, Filiatio, Spiritatio &c. Quo sensu per attributa absoluta à relatiuis distincta cætera cuncta veniunt intelligenda, quæ toti Trinitati communia sunt. Hoc tamen pacto diuisio hæc in præcedentem ferre recidit. Aut sermo est de attributis relatiuis ad extra, siue ad aliquid, quod sit extra Deum, qualia videntur esse omnipotentia, iustitia, misericordia, prouidentia, & similia. Et sic ea appellanda veniunt simpliciter attributa absoluta, quæ neque ad intra, neque ad extra relata fuerint; si tamen aliqua sunt huiusmodi. De quo infra quæst. 5. tractandum est.

Quinto attributa diuina, latè etiam usurpata hoc nomine, in necessaria, & contingentia diuidi possunt. Contingentia sunt in primis actus Dei liberi prout liberi seu cognitionis, seu volitionis; deinde ea omnia prædicata diuina, quæ ab aliquo contingente de sumuntur extrinsecè, aut per illud quoquo modo complentur, vt esse creatorem, gubernatorem, dominum, remuneratorem &c. Necessaria autem sunt reliqua ab istis omnia Dei prædicata, quæ nequeunt ipsi non conuenire. Quid sit autem prædicatum necessa-

essarium; & quid contingens in vniuersum; ex dictis in Pharo Scient. disp. 11. liquidum est.

10 Sexto potest diuisio attributorum fieri in ea, quæ omnino sunt intrinseca Deo, vt bonitas, intellectus, voluntas &c. & in ea, quæ per aliquid extrinsecum aliqua ratione complentur, vt dominium, gubernatio, remuneratio, & similia. Quorum rursus alia extrinseca Deo, & alia semiextrinseca sunt, prout explicabitur infra quæst. 7.

11 Septimo denique attributa latæ vocis vsurpatione alia temporanea sunt; quia Deo in tempore incipiunt, aut etiam desinunt conuenire, vt esse creatorem, gubernatorem, remuneratorem, &c. Alia sunt æterna; quia ab æterno, & in æternum illi conueniunt, vt esse bonum, sapientem, immensum, & reliqua huiusmodi. De quibus omnibus prout talibus infra disput. 9. tractandum est.

12 Porro attributa diuina trifariam concipi, significarique possunt, atque etiam solent. Primo in concreto, vt per hæc nomina sapiens, omnipotens, creator, dominus, &c. Secundo in abstracto, vt per hæc sapientia, omnipotentia, creatio, dominium, &c. Tertio per modum exercitij, vt per hæc verba sapio, omnia potest, creat, dominatur, &c. Quibus eisdem tribus modis potest, & solet à nobis concipi, significarique omnis actus iuxta doctrinam vniuersalem tactam disp. 1. quæst. 3. & latius tractatam in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 4.

13 Obseruandum tamen est ad extremum, nomina, quæ per metaphoram, seu translationem Deo solent attribui in sacris litteris, vt penitentia, dolor, obliuio, & similia, intra attributa diuina non recenseri; quia quod illa propriè significant, non conuenit Deo; & quod per illa quasi indirectè intenditur denotari ex ijs, quæ verè Deo conueniunt, suum habet iam non esse proprium, sub quo inter attributa diuina connumeretur.

QVÆSTIO II.

An, & quomodo Attributa diuina tum inter se, tum ab essentiâ Dei distinguantur.

14 **Q**uadruplex potest, quoad rem attinet, distinctio excogitari; realis scilicet, formalis ex naturâ rei, siue Scotica, virtualis, & rationis. De quibus sigillatim, summamque dicendum est in hac quæst. an & qualiter attributis diuinis, aut conueniant, aut non conueniant, ex his quæ fusiori calamo dedimus scripta in Pharo Scient. disput. 13. à quæst. 4.

15 Et primum, quod attinet ad distinctionem realem, (supposita quidditate eius ex se satis notâ, & ibi quæst. 2. à nobis expositâ), vt certum apud omnes est supponendum, ea attributa diuina, quæ per aliquid extrinsecum Deo quoquo modo constituantur, siue complentur in suo conceptu, quo ad tale extrinsecum realiter esse distincta ab essentiâ Dei; quia essentiâ Dei non potest esse idem realiter cum aliquo, quod est realiter extra ipsam. Erunt quoque talia attributa realiter quoad talia extrinseca distincta inter se, quoties extrinseca ipsa realiter inter se distincta fuerint, vt constat, Deinde etiam est

supponendum tanquam certum secundum fidem ex materia de Trinitate, personas diuinas Patris, Filij, & Spiritus sancti, atque adeo etiam earum personalitates, & origines realiter esse inter se distinctas, Quibus suppositis, dicendum restat de attributis communibus intrinsecis omnino Deo tum inter se, tum cum essentiâ, & de personalibus cum ipsâ essentiâ comparatis.

Propositio 1.

16 Omnia attributa intrinseca Deo tam personalia, quam communia omnino sunt idem realiter cum essentiâ diuinâ; atque adeo nullâ prorsus distinctione reali distinguuntur ab illâ.

Hæc propositio omnino est certa secundum fidem, prout contra quosdam errores oppositos ipsi ex Concilijs, & Patribus, atque etiam ratione demonstrauimus in Pharo Scient. disput. 13. quæst. 4. Vnde eius probationes petendæ sunt.

Propositio 2.

17 Quæcumque realiter sunt idem cum essentiâ diuinâ, etiam sunt idem realiter inter se; exceptis attributis Dei personalibus, seu relationibus, quæ realiter inter se opposita, atque adeo distincta sunt.

Hanc etiam propositionem certam secundum fidem esse, loco citato ostensum est. Argumenta autem, quæ contra vtranque fieri possunt ibidem quæst. 7. ex professo proposita sunt, & diluta.

18 Venio ad distinctionem formalem ex natura rei, seu Scoticam, quæ duæ quæque formalitates obiectiua, quantumuis realiter identificata inter se, formaliter ex naturâ rei nihilominus independenterque ab intellectu nostro dicuntur ab Scotistis distingui per veram formalemque distinctionem, à qua habent à parte rei, vnam non esse aliam, siue esse extra aliam formaliter. Pro qua distinctione fit.

Propositio 3.

19 Distinctionem Scoticam formalem ex naturâ rei nullatenus admittendam esse in diuinis aut inter essentiâ, & attributa seu communia, seu personalia, aut inter attributa ipsa communia; quinimo etiam increatis esse omnino impossibilem, multa argumenta tum theologica, tum philosophica persuadent.

Quæ quidem in nostrâ Pharo Scient. disp. 13. citata quæst. 5. videnda sunt. Vbi etiam quæst. 7. videri possunt soluta argumenta, quæ ab Scotistis pro suâ eiusmodi distinctione fiunt, aut etiam fieri possunt.

20 Iam verò de distinctione virtuali dicendum sequitur. Quæ quidem potius est æquivalentia quædam distinctionis, quam vera, & formalis distinctio; in eoque consistit, vt duæ formalitates ita realiter sint prorsus idem, vt in ordine ad